

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
кафедра початкової освіти

Назва курсу	Загальні основи педагогіки зі вступом до спеціальності
Викладачі	Чорна Вікторія Володимирівна
Профайл викладачів	http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/1kafedra-pochatkovoyi-osvity/sklad-kafedry-pochatkovoyi-osvity/chorna-viktoriya-volodymyrivna/
Контактний тел.	099-344-53-81
Е-mail:	chernajaviki@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/enrol/index.php?id=1105
Консультації	Онлайн-консультації: обговорення завдань із дисципліни, затвердження тем для самостійного вивчення

1. Анотація до курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес виникнення, становлення і розвитку основних педагогічних категорій: “навчання”, “освіта”, “виховання”, “адукація” педагогічних систем та концепцій, а також унікального досвіду освітньої й виховної практики.

2. Мета та завдання курсу

Мета викладання навчальної дисципліни «Загальні основи педагогіки зі вступом до спеціальності». Метою викладання навчальної дисципліни є розкриття перед студентами перспективи і шляхів оволодіння професійною діяльністю вчителя – вихователя і викладача навчального предмета, сприяння підготовці першокурсників до педагогічної практики.

Основними завданнями вивчення сформувані у студентів загальне уявлення про структуру, зміст, характер і специфіку їхньої майбутньої професійної діяльності;

- показати загальноосвітню школу як галузь майбутньої професійної діяльності;
- ознайомити зі змістом та основними формами навчання у вищому педагогічному закладі освіти, видами і формами перевірки й оцінки знань, умінь та навичок студентів.

Практичні:

- розкрити місце педагогічної практики студентів у їх професійній підготовці, шляхи формування культури педагогічного спілкування;
- дати уявлення про раціональні форми і методи самостійної роботи з оволодіння спеціальністю, про роль самовиховання у формуванні основ педагогічної майстерності;
- ознайомити майбутніх учителів з системою освіти в Україні, принципами її побудови;
- сприяти формуванню особистості майбутнього педагога, розвитку його культури, ерудиції.

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 4. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності

ФК 3. Здатність планувати психолого-педагогічну діяльність, усвідомлювати мету та конкретизувати її у завданнях.

ФК 4. Здатність здійснювати навчання та виховання учнів відповідно до психолого-педагогічних закономірностей і принципів

ФК 7. Здатність використовувати досягнення психолого-педагогічної науки та практики у власній діяльності.

ФК 15. Здатність користуватися науковою, навчально-методичною та довідковою літературою з актуальних питань сучасної початкової школи.

3. Формат курсу

Навчальна дисципліна «Загальні основи педагогіки зі вступом до спеціальності», згідно з навчальним планом, проводиться у формі лекцій, семінарських та самостійних занять. Лекційний курс передбачає вивчення основних складових педагогіки, їх зв'язок з науковими напрямами та навчальними дисциплінами, основними вимогами до педагогічної професії та студента, що її опановує. На практичних заняттях студенти відпрацьовуватимуть конкретні питання структури педагогіки, особистості

учня початкової школи, процесів навчання та виховання, організації дослідження у початковій школі, основних етапів та вимог формування педагога початкової школи. **Змістовий модуль 1. Теоретичні основи педагогіки. Змістовий модуль 2.**

Психолого-педагогічні основи взаємодії учасників освітнього процесу

Формат курсу очний (offline) у вигляді лекційних та практичних занять, змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького. Навчальний матеріал дисципліни структурований за темами, кожна з яких є відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульного контролю та аналіз результатів його виконання.

4. Результати навчання

ПРН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРН 6. Впроваджувати прийоми мотивації, самомотивації на шляху до досягнення спільної мети, виявляти вміння адаптувати свою поведінку до прийняття системи цінностей іншого.

ПРН 7. Бути творчою та креативною особистістю, підвищувати рівень педагогічної культури.

ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички в професійно-педагогічній діяльності.

ПРН 15. Здатність аналізувати перспективні підходи до навчання, розвитку, виховання та соціалізації учнів.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Всього годин / кредитів ЄКТС	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Форма підсумкового контролю
К-сть годин	120 / 4	32	28	60	іспит

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий \ вибірковий
2020	1	Початкова освіта	1	Об.

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Студенти отримують додаткову інформацію з курсу за допомогою використання Інтернет-ресурсів, мультимедійного обладнання – перегляду презентацій, відеоматеріалів та періодичної літератури (фахових журналів, газет).

8. Політики курсу

На заняттях здобувачі освіти мають застосовувати технології практико-орієнтованого навчання. При оцінюванні навчальних досягнень враховується пізнавальна активність здобувачів вищої освіти, глибина засвоєного ними матеріалу з компоненту освітньої програми, рівень самостійності та творчості. Завдання до практичного заняття викладач надається в кінці проведеної лекції. Всі вид робіт необхідно виконувати в зазначені строки. При виконанні всіх завдань і видів контролю курсу викладачі та студенти мають дотримуватись академічної доброчесності. Пропущені заняття відпрацьовуються протягом 2 тижнів в часи консультацій викладача.

В рамках даного освітнього компоненту передбачена процедура визнання результатів навчання, які здобувач вищої освіти набув шляхом неформальної освіти і демонструє для визнання у процесі опанування даної освітньої програми. Процедура визнання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/14KeC_yldBuss-N0Q60DqWdwy9We1_uV4/view

9. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Денна форма				
	усього	у тому числі			
		л.	пр.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи педагогіки					
ТЕМА 1. Педагогіка як наука і навчальна дисципліна	6	2	2		2
ТЕМА 2. Система та структура освіти України.	9	2	2		5
ТЕМА 3. Процеси модернізації педагогічної освіти	9	2	2		5
ТЕМА 4. Вища педагогічна освіта в Україні	9	2	2		5
ТЕМА 5. Розвиток і формування особистості учня початкової школи	9	2	2		5
ТЕМА 6. Зміст освіти та навчання	9	2	2		5
ТЕМА 7. Загальні основи дидактики	9	2	2		5
Разом за змістовим модулем 1	60	14	14		32
Змістовий модуль 2. Психолого-педагогічні основи взаємодії учасників освітнього процесу					
ТЕМА 8. Загальні підходи до виховного процесу	8	2	2		4
ТЕМА 9. Методологія педагогіки. Загальна характеристика методів науково-педагогічних досліджень	8	2	2		4
ТЕМА 10. Сутність педагогічної діяльності, її специфіка та особливості	8	2	2		4
ТЕМА 11. Управління в галузі освіти. Наукові засади внутрішкільного управління. Керівництво закладами загальної середньої освіти	6	2	2		2
ТЕМА 12. Культура мовлення в професійній діяльності педагога. Основи ораторського мистецтва вчителя	6	2	2		2
ТЕМА 13. Професійний розвиток майбутнього вчителя початкової школи	8	2	2		4
ТЕМА 14. Особливості взаємодії учителя і учня в сучасних умовах шкільної освіти	8	2	2		4
ТЕМА 15. Організація освітнього процесу учнів з особливими потребами.	8	4	-		4

Разом за змістовим модулем 2	60	18	14		28
Усього	120	32	28		60

10. Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Педагогіка як наука і мистецтво	2
2.	Система освіти в Україні	2
3.	Особливості модернізації педагогічної освіти: світові та національні тенденції	2
4.	Розвиток вищої педагогічної освіти в Україні	2
5.	Розвиток і формування особистості	2
6.	Зміст освіти і зміст навчання	2
7.	Закономірності, принципи і правила навчання	2
8.	Виховання як основа для розвитку та формування особистості	2
9.	Організація наукової роботи у закладі вищої освіти	2
10.	Сутність педагогічної діяльності. Зміст, методи, форми та організація педагогічної діяльності.	2
11.	Керівництво закладами загальної середньої освіти	2
12.	Культура мовлення. Основи ораторського мистецтва	2
13.	Професійне самовиховання майбутніх педагогів	2
14.	Учитель та сучасний учень. Молодший шкільний вік	2
15.	Організація освітнього процесу учнів з особливими потребами	4
Разом		32

11. Теми практичних занять

№	Назва теми	Форми контролю	Кількість годин
1.	Характеристика основних понять педагогіки	Тестовий контр.	2

2.	Вивчення системи педагогічної освіти України	Презентація	2
3.	Модернізація шкільної системи України. Концепція нової української школи	Реферат	2
4.	Система підготовки вчителів початкової школи	Круглий стіл	2
5.	Сучасні уявлення про процеси розвитку та формування особистості	Усне фронтальне опитування	2
6.	Особливості навчально-виховного процесу початкової школи	Письмова перев.	2
7.	Характеристика принципів і правил навчання у початковій школі	Колоквіум	2
8.	Особливості організації виховного процесу початкової школи	Усне опитування	2
9.	Форми наукової діяльності здобувачів вищої освіти	Усне опитування	2
10.	Аналіз професіограми вчителя початкової школи	Колоквіум	2
11.	Характеристика загальної структури управління у початковій школі	Усне опитування	2
12.	Ораторське мистецтво в системі комунікації вчителя початкової школи	Усне опитування	2
13.	Система організації самовиховання майбутнього вчителя в процесі фахової підготовки	Презентація програми самовиховання	2
14.	Психолого-педагогічні особливості дитини 6-10 років життя	Круглий стіл	2
Разом			28

12. Самостійна робота

а) теми для самостійного опрацювання

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Характеристика системи педагогічних наук	2
2.	Співвідношення основних понять педагогіки	2
3.	Характеристика типів педагогічних закладів вищої освіти	2
4.	Характеристика Національної рамки кваліфікацій	2
5.	Причини та вимоги до трансформації шкільної системи в Україні	2
6.	Характеристика Концепції «Нова Української школи»	2
7.	Характеристика стандартів підготовки вчителя початкової школи	2

8.	Система підготовки вчителя початкової школи	2
9.	Спадковість індивіда та розвиток особистості	2
10.	Вплив середовища на розвиток особистості	2
11.	Цілісний педагогічний процес як фактор розвитку особистості	2
12.	Сутність освітньої, виховної та розвивальної функції навчання	2
13.	Форми організації навчального процесу початкової школи	3
14.	Сучасні концепції виховання особистості	2
15.	Формування основ екологічної, фізичної та трудової культури учнів	3
16.	Вікові та індивідуальні особливості розвитку молодших школярів та їх врахування	2
17.	Самовиховання учнів	3
18.	Методи педагогічних досліджень	2
19.	Теоретичні, емпіричні та математичні методи педагогічних досліджень	2
20.	Характеристика організації педагогічного експерименту	2
21.	Проаналізуйте основні нормативно-правові документи, що регламентують діяльність ЗЗСО	2
22.	Охарактеризуйте зв'язок темпераменту дитини та її пізнавальну активність	2
23.	Проаналізуйте вимоги до особистості вчителя початкової школи	2
24.	Особистість педагога та її вплив на формування особистості учня	2
25.	Схарактеризуйте особливості змісту та організації навчального процесу підготовки вчителя початкової школи	3
26.	Побудуйте схему психолого-педагогічних складових професійного спілкування вчителя початкової школи	2
27.	Охарактеризувати структуру інклюзивного освітнього середовища.	2
28.	Схарактеризуйте принципи організації інклюзивного освітнього середовища.	2
Разом		60

б) завдання для самостійної роботи

№	Завдання для самостійної роботи
1.	Тези з теми «Історія вищої педагогічної освіти в Україні»

2.	Презентація до теми «Особливості модернізації педагогічної освіти: світові та національні тенденції»
3.	Презентація до теми «Вплив середовища на розвиток особистості»
4.	Конспект Концепції нової української школи
5.	Тестові завдання з теми «Особливості організації виховного процесу початкової школи».
6.	Розробка СЛС до тем навчальної дисципліни (1 тема за вибором студентів)
7.	Узагальнююча контрольна робота.

в) організація самостійної роботи студентів

№	Організація самостійної роботи студентів	Кількість годин
1.	Вивчення теоретичного матеріалу	28
2	Виконання практичних завдань	22
3.	Підготовка до модульного контролю та іспиту	4
4.	Конспектування першоджерел та нормативних документів	6
Разом		60

13. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» <https://drive.google.com/file/d/1HWL9vuhcizztkaC6wgF-zXhr43uGR1W0/view> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол № 5 від 24.10.2019 р.) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkvl-LNTIjWRX/view.1>.

В рамках даного освітнього компоненту передбачена процедура визнання результатів навчання, які здобувач вищої освіти набув шляхом неформальної освіти і демонструє для визнання у процесі опанування даної освітньої програми. Процедура визнання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/14KeC_yldBuss-N0Q60DqWdwy9We1_uV4/view та шляхом визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, що регламентуються документом «Положенням про організацію освітнього процесу

в МДПУ імені Богдана Хмельницького» (від 28.08.2020 р., протокол №1) https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view та «Положенням про перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №1 від 28.08.2020 р.) <https://drive.google.com/file/d/1evp2PeqJTVk7lZSIWT9TgeGfyOU7hwSQ/view>

Розподіл балів, що присвоюються здобувачам освіти з освітньої компоненти «**Загальні основи педагогіки зі вступом до спеціальності**», є сумою балів за виконання практичних завдань та підсумкового модульного контролю. Впродовж трьох семестрів здобувачі за виконання завдань отримують по 100 балів.

Усі види діяльності на практичному занятті, в тому числі й за виконану самостійну роботу, оцінюються так: «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання здобувачами освіти, оцінюються як частина теми практичного (лабораторного, семінарського) заняття.

Модульний контроль складається з двох теоретичних питань та тестів. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати здобувачі за модуль складає 30 балів. До цих балів додаються бали за поточний контроль (на практичних заняттях). Максимальна кількість балів за поточний контроль складає 20 балів. Вони розраховуються за формулою: наприклад, періодичний контроль, який проводиться двічі за семестр, є сумою балів (середньозважена оцінка) поточного контролю і балів за модульний контроль за такою формулою: $S_1 = x_0 + x_1 = 14 + 20 = 34(б)$, де S_1 – сума балів за перший періодичний контроль, X_0 – середньозважене балів за всі теми, включаючи теми і питання винесені на самостійну роботу, що передують першому періодичному контролю; X_1 – бали першого періодичного модульного контролю.

Студент має право на підвищення результату тільки одного модуля протягом тижня після його написання.

Підсумкова оцінка складається із суми балів за періодичні модулі за формулою:

$$S = S_1 + S_2$$

Максимальна сума (S) дорівнює 50 балам за кожний періодичний контроль.

Іспит (100 балів)

Іспит складається з 2 теоретичних питань та одного практико-орієнтованого завдання по 25 балів кожне, на які здобувач вищої освіти має дати розгорнуті відповіді.

Бали	Критерії
21-25 балів	Теоретичні питання розкриті на високому теоретичному і практичному рівнях та у повному обсязі, видно орієнтування в матеріалі, наводяться приклади; якість відповідей свідчить про вільне володіння матеріалом

	лекційних і практичних занять, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом з навчальної дисципліни; є особиста точка зору, аргументована і підкріплена науковими теоріями; можлива присутність деяких недоліків у вигляді описок.
16-20 балів	Ставиться за розкриття теоретичних питань, але не скрізь наводяться приклади до них, має місце деяка їх необґрунтованість; матеріал викладено в певній логічній послідовності, що говорить про вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, але при цьому виявлено 1-2 несуттєві помилки; можлива присутність деяких недоліків у вигляді технічних помилок та описок.
11-15 балів	Навчальний матеріал в основному викладений повно, але при цьому допущені 3-4 грубі помилки. Із відповіді видно оволодіння загальним понятійним апаратом, орієнтування в теоретичному матеріалі навчального предмета. Але при розкритті основних питань допускаються суттєві помилки: немає визначень, правил, відсутні приклади на підтвердження викладеної теорії або відповідь неповна, нелогічна.
6-10 балів	Відповідь виявляє незнання або нерозуміння значної частини навчального матеріалу; допущені істотні помилки, матеріал викладений незв'язно. Пояснення побудовані неправильно, допущено 5-6 грубих помилок. Відповідь не виявляє розуміння основного змісту навчального матеріалу або в якій припущено декілька суттєвих помилок, відповіді не по суті теоретичних питань.
1-5 балів	Ставиться, якщо є визначення головного поняття, але воно повністю не розкрито і не дається до нього прикладів або питання викладене не по суті навчального матеріалу. Навчальний матеріал виявляє допущення більше 6 грубих помилок.

Крім теоретичних питань білет іспиту складається з 50 тестів. Правильна відповідь на кожен тест або судження оцінюється 1 балом.

Для виставлення підсумкової оцінки знаходиться сума балів за семестр, до нього додається сума балів за іспит і знаходиться середнє арифметичне цих двох даних.

14. Рекомендована література

Основна

1. Закон України “Про освіту” // Освіта. 2020.
2. Закон України “Про вищу освіту” // Освіта. 2015.
3. Закон України “Про загальну середню освіту” // Відомості Верховної Ради України. 1999. № 28.

1. Вища освіта та Європейський освітній простір: навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів /В.Крижко, М.Елькін та ін.
2. Волкова Н.П. Педагогіка : Навч. посіб. / Н.П. Волкова. К.: Академвидав, 2012. 616 с.
3. Державний стандарт початкової освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 (у 1-2 класах). Учитель початкової школи. 2018, №4 (вкладка).
4. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти: навч. посіб. К: Слово, 2014.
5. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. К.: Академвидав, 2010.
6. Нова Українська школа: концепція. К: Наукова думка, 2018.
7. Скібицька Л.І. Конфліктологія: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. 2-ге вид. К.: Кондор, 2018

Додаткова

1. Аносов І.П. Психологічні основи педагогічного спілкування: навч. посіб. К.; Інститут сучасного підручника, 2007.
2. Дроб'язко П. І. Українська національна школа: витоки і сучасність. К., 2000
3. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. К.: Знання Прес, 2012. 418 с.
4. Сухомлинський В. О. Павлишська середня школа // Історія вітчизняної педагогіки. К., 2001.
5. Ушинський К. Д. Рідне слово // Історія вітчизняної педагогіки. К., 2001.
6. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: навч. посіб. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2005. 168 с.
7. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. К.: «Академвидав», 2006. 352 с.